
Tomory Zsuzsa

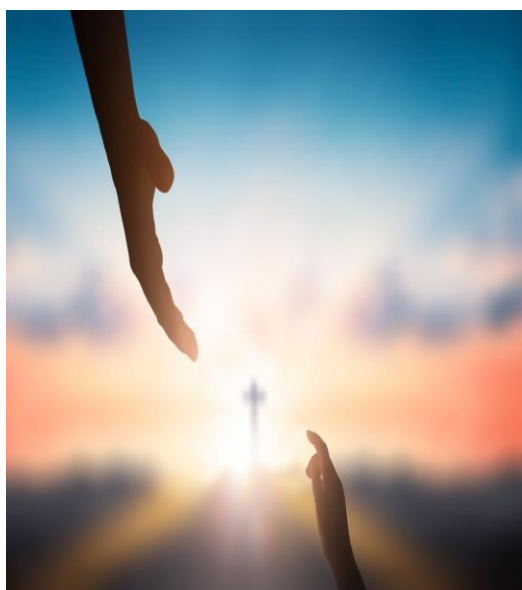
ISTENEM

Szeretnék átkarolni
Fejem kebledre hajtani
Érezni szíved dobogását
És azt, hogy jó a világ.

Tőled árad minden, mi jó,
Minden élet gyökere jó
Fényt rejtettél minden magba
Tiszta fény az élet magva.

Fény, fény, fény ami átölel
Fény, fény, fény él énbennem
Fény ember a fényvilágban
Soha nem lesz egymagában.

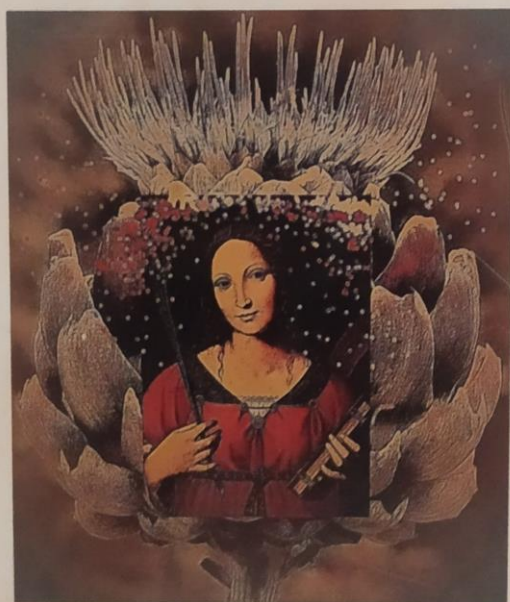
Fény szikrácskák összefognak
Messze-messze szétáradnak.
Áradnak a Mindenségbe,
Megpihennek jó szívedben.

Gyárfás Ágnes

ALEXANDRIAI SZENT KATALIN

4074 soros eredeti verses magyar legenda-regény
1000-ből és 1200-ból

*DR. KOVÁCS SÁNDOR**„Pannónia virágskertjében”**DR. GYÁRFÁS ÁGNES**ALEXANDRIAI SZENT KATALIN**4074 soros eredeti verses magyar legenda-regény**1000-ból és 1200-ból*

című könyvének recenziója

A mai nap dr. Gyárfás Ágnes magyar bölcsélet-kutató, a Miskolci Bölcsész Egyesület elnök asszonyának köszöntése apropóján jöttünk össze e helyen, hogy ismertessük, illetve méltassuk az általa írt és az érdeklődő, illetve értő közönség számára idén közreadott legújabb művét, mely „Alexandriai Szent Katalin” főcímmel a közelmúltban jelent meg Miskolcon.

A majdnem negyedfélszáz oldalnyi terjedelmű könyv kiadója a Miskolci Bölcsész Egyesület, kivitelezője pedig a PASSZER 2000 Kft. nyomdaüzeme. Maga a mű az Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatásával készült, szerkesztője és a képanyag válogatója s gondozója Tibold Szabina, munkatársai pedig Takács Tamás és Kalas Dóra voltak. A tetszetős, igényes, színes borításban megjelent – képekkel, fotókkal és rajzokkal illusztrált, valamint tájékoztató térképekkel is ellátott – szép kiállítású kötet címlapját *Bernardino Luigi* festménye alapján Tibold Szabina tervezte, illetve alkotta meg. A trichotom felépítésű – a bevezető gondolatok után három fő fejezetre tagolódó – mű, egy ismeretekben gazdag életút betetőzésének eredményeképpen, a mártíromságot szenvedett Szent Katalin életútjának, a róla szóló legenda-regénynek, a vele kapcsolatos rodoszi emlékhelyeknek, úgyszintén az alexandriai filozófiának és a magyar meseirodalomnak, valamint számos mezopotámiai pecséthenger, ékírásos tábla, illetve szoborfelirat olvasatának ismeretében készült.

A könyv első lapjain kerülnek felsorolásra a Szerző legközelebbi munkatársai, illetve

legkedvesebb tanítványai, közöttük említhető Benedek Attila, Beofsics György, Fister Mária Magdolna, Gagyai Bíró Katalin, Hampó József, Kovács Sándor, Krizsai Mónika, Kuki Gabriella, Paray Adrienn, Pitlu János, Rónai Lászlóné, Rostás László, Rózsa Istvánné, Szathmáry Király Hanna, Tóth Mónika és Tóth Sándor.

A kötet oldalain kép- és szövegfejtés, továbbá illusztráció céljából bemutatásra kerülnek a párizsi Louvre, a Notre-Dame-de-Montmorillon-templom és a kijevei Nemzeti Szépművészeti Múzeum témához kapcsolódó festményei, freskói és emléktárgyai, valamint a Szerző kutató társakkal együtt feltérképezett fontosabb rodoszi régészeti emlékek is.

Az egyetemi segédkönyvként is használható mű kidolgozása – hasonlóképpen a Szerző korábbi műveihez – igen színvonalas és kellőképp részletező. A könyv felépítése szerkezete arányos, lényegre törő és logikus. Stílusa ismét csak könnyed, ezáltal a mű egésze igen olvasmányos. A Szerző külön megemlíthető érdeme az összehasonlító elemzés, a tények és összefüggések sokoldalú, elemző feltárása.

A mű első, bevezető gondolatokat közlő része – személyes gyermekkori emlékeket is felidézve – elkalauzolja az Olvasót a kereszténység eredetének forrásvidékéhez, beavat a könyv keletkezéstörténetébe és annak rejtelseibe, valamint feltárja a mű megírásának körülményeit, majd mindezek után meghív – a

Szerző szavait idézve – „*egy szép hosszú sétára a magyar turáni ősi világba*”.

A kötetet kiegészíti a mű végén található igen színvonalas irodalom repertórium, valamint a rendkívül gazdag szöveget, amelyekre a műben rendre hivatkozik a Szerző. Végül pedig egy bilingvis zárórész – jelesül egy Összefoglalás, illetve egy Summary –, továbbá egy képjegyzék, mindezen felül pedig a Szerző életútjának rövid – Eszenyi Miklós méltató sorai általi – bemutatása zárja a könyvet.

A Szerző a téma szempontjából releváns hazai és nemzetközi szakirodalomra – egyebek mellett az alkotás színvonalát emelő, mára már részben elfeledett középkori kódexekre – támaszkodik jelen művében is, több tudományterület jeles művelőitől idézve. Ezek sorában említhető – a teljesség igénye nélkül – a klasszikusok közül: *Plato Athenaeus, Maro Publius Vergilius, St. Aurelius Augustinus, Origenes Alexandrinus, St. Sophronius Eusebius Hieronymus, St. Anselmus Cantuariensis, Hypparchos Rhodiensis, Christian Vulpius,* valamint *Valetinus Hungaricus*; a modernek közül: *William Shakespeare, Geoffrey Chaucer, Etienne Delaruelle, Georges Duby, Seaton Lloyd, Joseph Valentinelli, Robert Bouval és Graham Hancock*; a hazaiak sorából *Andrássy Péter, Balázs György, Bartha József, Bod Péter, Brassai Sámuel, Csomor Lajos, Dék Katalin, Farkas József György, Galgóczy Károly, Horváth István, Imre Sándor, Kerényi Károly, Klaniczay Gábor, Kristó Gyula, Marjalaki Kiss Lajos, Némethy Lajos, Pető Imre, Szabados György, Toldy Ferenc, Vekerdi László és Zolnai László*; valamint az alapításának 30. évfordulóját nemrégén ünneplő Miskolci

Bölcsész Egyesület Nagy Lajos Király Magánegyetemének egykori vagy jelenlegi oktatói részéről: *Bakay Kornél, Bakk István, Medvigy Mihály és Rostás László*.

A mű elején szereplő Prológus időkapukat nyit meg és több mint száz oldalon keresztül mutatja be a magyar királykisasszonyok védőszentje, Szent Katalin immár 800 éves legendáját. Ez a könyv végén kiegészült egy szöveggel, mely a textusban szereplő régi

szavakat megmagyarázza. E szavak nem szerepelnek sem a hazai, sem a nemzetközi szótárakban, ekképpen valódi novumként szolgálnak.

A Szerző ezután röviden megismerteti az Olvasóval a Katalin-legenda különféle forrásait, az alexandriai műveltségen nevelkedett Szent Katalin Alexandriához, illetve a születése és mártírhalála helyéül szolgáló Rodoszhoz fűződő kapcsolatát, az alexandriai könyvtárat és filozófiát, valamint sorra veszi a legenda Szent Erzsébettel összefüggő analógiáit.

Ezt követően kerül sor a legenda-regény eredetijének Szerző általi bemutatására, illetve szakavatott interpretálására. Ennek részeként ismerkedhetünk meg a „*lángolóan szép szemű*” Katalin születésével, életével, szenvedés- és boldogságtörténetével. A könyv oldalain szembesülünk Katalin első és második látomásával, jegyességének előképeivel, továbbá a bölcsekkel való disputáival, majd a tizenkét napos tömlöcbe vettetésével, valamint Katalin és égi jegyese szerelmével, végül pedig a halálával és megdicsőülésével. A mű két női sorsot tár elénk: Faustina boldogtalan szerelmét és Katalin boldog szerelmét. Ez utóbbi a Katalin-legenda legfényesebb fejezete, mondhatnók csúcspontja: az égi szerelem földi megjelenítése. A műben mellékesemények és mitológiai részletek teszik izgalmassá a történet fonalát. A mű utolsó részében a Katalin-legendához kapcsolódó tanulmányok szerepelnek, melyek rámutatnak a legenda és az ősi mezopotámiai mitikus képzetek, valamint a magyar népi hagyományok összefüggésrendszerére. Ennek keretében a Szerző fontos megállapításokat tesz a mezopotámiai mitológia központi alakja, Enlil isten születéséről, a régi magyar népi imádságok látomásélményéről, Szent Katalin látomásáról, a látomás lélektanáról, a Katalinról szóló népmesei epizódokról, az ősi tudást őrző Katalin-kerékről, a kereszténység liturgikus hagyományairól, a Halotti Beszéd és a magyar népmesék kereszténységéről, stb. Ezek kapcsán a Szerző megemlíthető érdeme a latens mozzanatok, vonatkozások és összefüggések sokoldalú, elemző feltárása, a pecséthengerek, kövésetek, elefántcsont karcok és

kalcedonkövek tanúságát idézve meg. E tanulmányok megalkotását nagyban elősegítette a Szerző – tizenhárom társsal együtt – megtett utazása Rodosz szigetére, melynek során sikerült bejárnia, feltérképeznie és az utókor számára fotókon megörökítenie a Katalin-legenda szigeten található a legfontosabb emlékeit, illetve emlékhelyeit.

Hölgyeim és Uraim!

Hosszasan elemezhetném még e tekintélyes terjedelmű mű bölcséleti és etikai tanítását és üzenetét, tovább sorolhatnám érényeit, de az időkeretek miatt *tô sophô exarcês* – a bölcsnek ennyi is elég. Helyette inkább két apró hibával kapcsolatos észrevételt tennék: az egyik az „*Avoni Hattyú*” nevének (Shakespeare, 261. oldal), a másik pedig a *Pater Christianitatis Occidentalis* örökbecsű önéletrajzi műve címének (Confesiones, 243. oldal) véletlen elírása. Észrevételem mindazonáltal semmit sem von le a mű valódi értékéből.

Hölgyeim és Uraim!

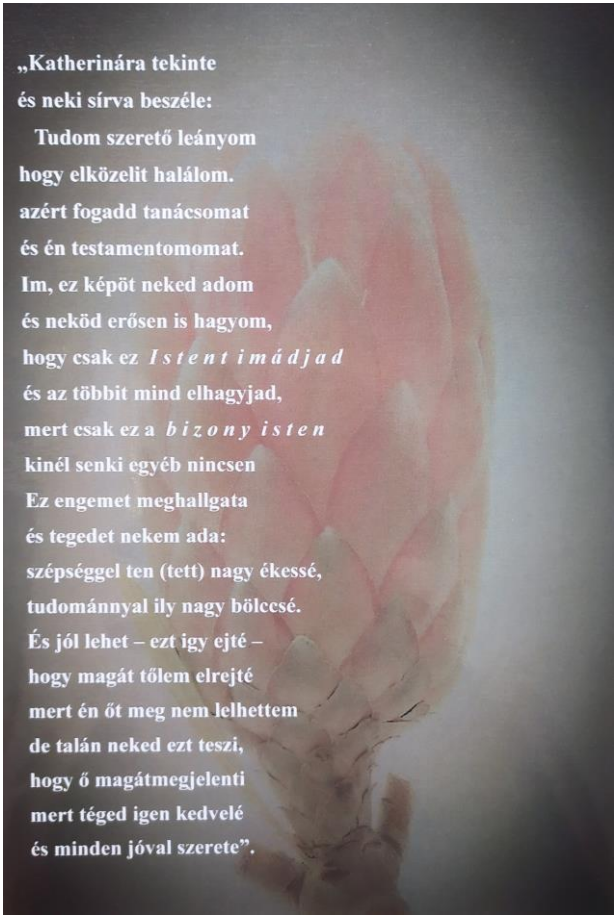
Záró gondolatként utalni szeretnék arra, hogy a Szerző legújabb könyvének olvasása során ismét bizonyosságot szerezhetünk arról, hogy milyen pátosz és erő sugárzik Gyárfás Ágnes műveiből, aki a magyar sors-küldetést vállaló lobogó hittel, lázas kutatószenvédéllyel, a magyarság melletti rendíthetetlen kiállással és meg nem alkuvó elkötelezettséggel alkotja műveit. Hónapra pontosan, húsz évvel ezelőtt a „*Pastorale / Analecta*” elnevezéssel közreadott verseskötetemben élete és munkássága, valamint debórai elszánású hite előtti tisztelgéskeppen Hozzá írtam a „*Debóra himnusza*” című versemet (*Analecta op. 2. Nr. 14. (Basilia)*), melynek sorai ma még aktuálisabbak, mint valaha:

*Mert hited volt s bujtott a láz,
sors-küldetés: a szent erő –
Mert dacos, nagy elszánás voltál
váltig... s hiába gyöngé nő –*

*Mert ajkadon Szózat égett,
s nem hamvadt hatalmi szóra –
Mert mertél lobogó láng lenni –
dicsőség Neked, Debóra!*

Hölgyeim és Uraim!

Köszöntsük a Szerzőt, gratulálván az eddig munkásságát megkoronázó legújabb művéhez és kiváló teljesítményéhez.

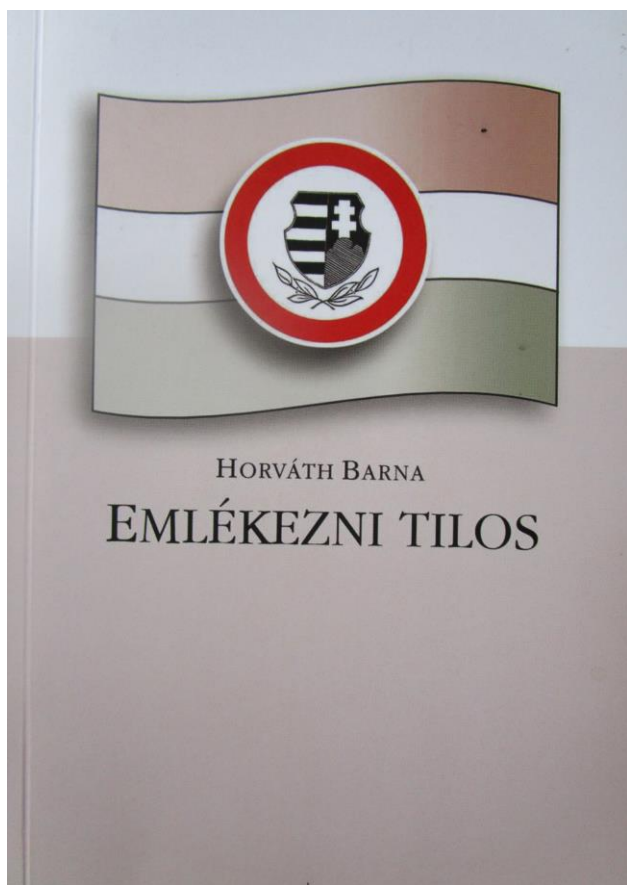

„Katherinára tekinté
és neki sírva beszéle:
Tudom szerető leányom
hogy elközelít halálom.
azért fogadd tanácsomat
és én testamentomomat.
Im, ez képöt neked adom
és neköd erősen is hagyom,
hogy csak ez *Istent imádjad*
és az többit mind elhagyjad,
mert csak ez a *bizony isten*
kinél senki egyéb ninesen
Ez engemet meghallgata
és tegedet nekem ada:
szépséggel ten (tett) nagy ékessé,
tudománnyal ily nagy bölcsésé.
És jól lehet – ezt így ejté –
hogy magát tölem elrejté
mert én őt meg nem lelhettem
de talán neked ezt teszi,
hogy ő magátmegjelenti
mert téged igen kedvelé
és minden jóval szerete”.

Horváth Barna

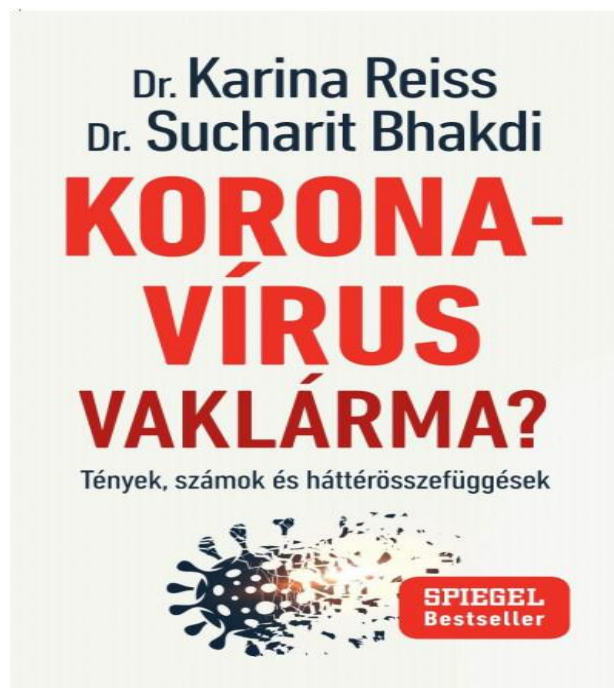
Lapzárta után kaptuk meg.

Horváth Barna:
EMLÉKEZNI TILOS

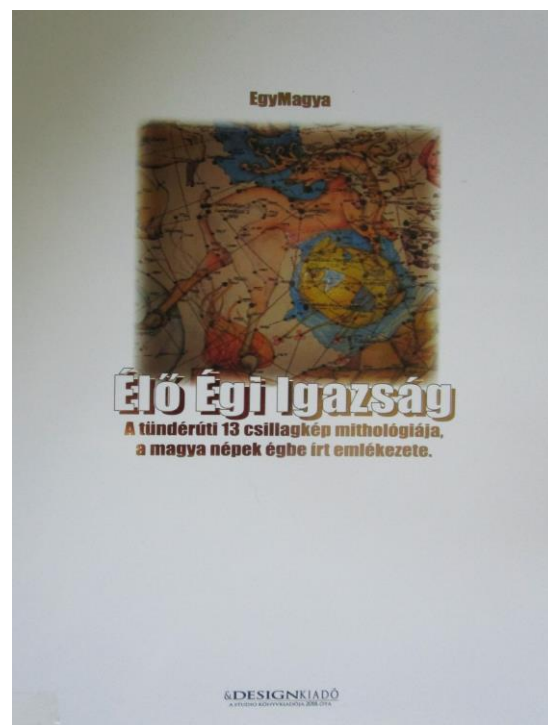

*Részletes ismertetés a következő
számban*

*A SZERKESZTŐSÉG AJÁNLATA,
MINT PERSPEKTÍVA*

EgyMagya
Élő Égi Igazság

*A tündérüti 13 csillagkép mitológiája, a
magyar népek égbe írt emlékezete.*

Aki túlélte a COVIDot

(Záhonyi András
könyvajánlója)

Kiváló kollégánk, Mandics György író, matematikus és íráskutató ott járt a mennyország kapujában! Aztán visszafordult – hisz még nem fejezte be a rováskrónikák kutatását, meghökkentő eredményeinek közzétételét.

Eljutott a Chám (Kám), a Chus (Kus) és a csikek (csikok) hivatkozásokhoz, melyek megtalálása (pl. Thomsen műveiben) a magyarországi könyvtárakban szinte lehetetlen. Szerencsére csak „szinte” – ugyanis Mandics kitartása, remek oknyomozása révén lelepleződtek az egykor Szovjetunióban végzett vagy oda rendszeresen kutatóutakra járó akadémiai kutatók mesterkedései. (Lásd a régészek, történészek, nyelvészek ’adatszűrőseit’, könyvtári trükközéseit a finnugrizmus védelmében).

Adjunk hálát a Jóistennek, hogy segített legyőzni ezt az alattomos betegséget!

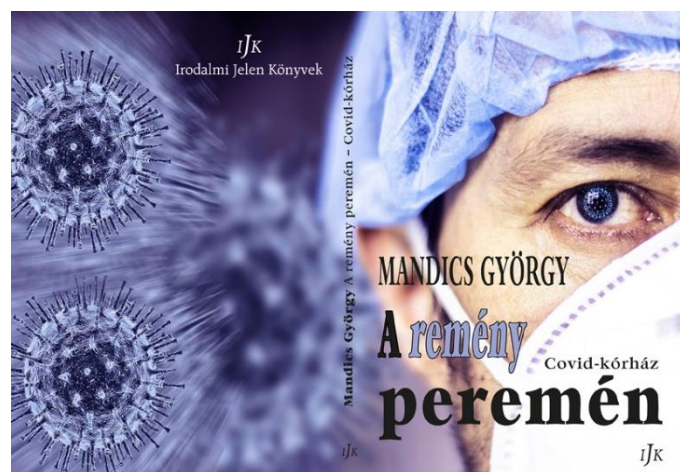
Izgalommal várjuk a következő Mandics-könyv, a **HÉTFOLYÓ, HÉTCSILLAG A ROVÁSKRÓNKA LEGŐSIBB RÉTEGE** megjelenését!

Rováskutatásai közben – csak úgy, kikapcsolódásként – megírta

halálközeli élményeit, látomásait is, melyekről az aradi Irodalmi Jelen Kiadónak köszönhetően máris mindnyájan olvashatunk. A szerző így vall 2020-as élményeiről:

„Betegségem története, azaz majdnem kerek harminc napig tartó kálváriám a Covid-kórházakban – először a kistarcsai nagy Covid-kórházban, majd a Szent László járványkórházban – 2020. november 20-ától december 20-áig tartott.

E könyvet 2020. december 21-étől 2021. február 20-áig írtam Budapesten, Mátyásföldön. A szöveg nem helyszíni riport, hiszen nem volt nálam sem magnó, sem jegyzetfüzet, nem jegyeztem fel dátumokat, neveket is csak alig, mivel az idő egy részét – majdnem a felét – egyfajta félálomban éltem meg. Így rögzült minden emlékem, valóság és álom határán.”

Záhonyi András

A KÁLD-SZABÍR (SUMER) KÉPJELEK, HANGÉRTÉKEK REJTETT ÜZENETEI

Hozzászólás Szalkó József írásához (Ósi Gyökér 2018. jan.-jún.)

Az utóbbi években olyan szerzők is vették a bátorságot, hogy mezopotámiai írásemlékekről, mítoszokról, istenvilágról írjanak, akik még nem mélyültek el R. Labat (L) és A. Deimel (D.) szótárainak (epigráfiai kézikönyveinek, lexikonjainak) pontos használatában.

Nekik és a téma iránt érdeklődőknek is megpróbáljuk most röviden összefoglalni mindazt, amit a 2000-2005 közötti időszakban, a mezopotámiai nyelvvel és művészettel foglalkozó miskolci műhelymunka keretében a szótárak használatáról megismertünk, kikutattunk.

A Miskolci Bölcsész Egyesületben Torma Zsófia, Bobula Ida, Badiny Jós Ferenc, Dudás Rudolf, Pesti József páter és Marton Veronika munkái alapján elindulva, Gyárfás Ágnes vezetésével sikerült egy olyan útra rátalálni, amely a mezopotámiai eposzok, mítoszok, agyagtábla- és pecséthenger-feliratok elemzése során új felismerésekhez vezetett. A magyar mese-, ballada- és népdalkincs párhuzamainak felismerése, az asztrálmítoszi keretrendszer alkalmazása, Borbola János egyiptomi felirat-elemzése ugyanabba az irányba mutatnak: a magyar nyelv és hagyományrend ismerete nélkülözhetetlen a szkíta-utód ősi nyelvek és kultúrák megértéséhez, elemzéséhez!

Az egyiptomi hieroglifák, a hunokhoz is kapcsolódó kínai civilizáció, a máig megfejtetlennek tekintett Indus-völgyi írás, Körösi Csoma Sándor tibeti és szanszkrit szótára, Gyárfás Ágnes meseelemzése, Balla Zoltán és Bérczi Szaniszló beszédhang-értelmezései,

Mandics György vizsgálata a rováskrónikáinkban megőrzött igaz történelmünkről, a Nebraskában oktató Révész Péter felismerései a lineáris A írásról, Grandpierre K. Endre könyvei mind-mind egyirányba mutatnak: a magyarokra erőltetett kizárólagos finnugor és türk (nyelv)rokonság helyett itt az ideje, hogy magyar nyelvünket és kultúránkat ne csak átvevői, hanem – a szabír-szkíta-hun-avar-magyar folytonosságot elfogadva – **átadói szerepben** is vizsgáljuk!

A mezopotámiai szó- és jeltárakban alkalmazott jelölések

Káld-szabír, sumer: nagybetűs, az összetételek elválasztása ponttal történik. Például AMA.A

Akkád: kisbetűs, aláhúzott (az összetételek elválasztása kötőjellel történik). Például Sa-mas

Fonetikai érték: hangérték, melyet az akkádok az átvett káld-szabír (sumer) jelekhez kapcsoltak.

Index: a hangérték jobb alsó sarkánál megjelenő szám, mely az azonos hangéértékű (de más jellel leírt) szavak megkülönböztetésére szolgál. Pl. LU₂, lu₂ (Labat epigráfiai kézikönyvében /szótárában/ LÚ, lú jelöli).

Szócsoport-meghatározó: istenségek, madarak, földterületek (országok, városok, települések) stb. nevei előtt vagy után álló jel. Az értelmezési terület beszűkítésével gyorsabbá és egyértelműbbé teszi az olvasat megtalálását. Pl. d (a dingir rövidítése): az isten(ség)ek nevei előtt álló szócsoport-meghatározó.

L: René Labat Akkád epigráfiai kézikönyvének rövidítése (pl. L.13: a 13-as számú jel Labat kézikönyvében)

Fontos tudnivalók

Az indexek az azonos hangalakúnak tartott szó- és a szótagértékek (homonímák) megkülönböztetésére szolgálnak. A számok növekvő sorrendje az **akkád előfordulási gyakoriság**ot követi – ezért nem ördögtől való, ha a turáninak vagy uralaltajinak tartott káld-szabír (sumer) nyelvű írás emlékek esetében magasabb indexszámú olvasatokat is figyelembe veszünk.

A sémi akkádok (babiloniak, asszírok) átvették a meghódított káld-szabíroktól (sumeroktól) az írásrendszert, de a jeleket már nem képjelként (fogalmak, tárgyak, élőlények stb. jelölésére) használták. Az ősi jelek hangértékeit felhasználva saját nyelvük szavainak **szótagértékeit** írták le velük. Így a **képi tartalom fokozatosan feledésbe merült**, a jelek formája pedig geometriai alakzatokká (vonalakká, ékekké) egyszerűsödött.

Példák a kutatás nehézségeinek érzékeltetésére

1., Anakronizmus

Az akkád hatalomátvétel időszakában ugyanaz a jel jelölhetett egy szót káld-szabírul (sumerul) és egy akkád szótagértéket is. Sok szakember (köztük az iranisztika kiváló szakembere, Harmatta János is) későbbi, akkád istenségneveket ad meg a tatárlakai táblák (kiváló színvonalú) sumer (káld-szabír) nyelvű olvasatában – holott azokat (pl. **Samast**) akkor még káld-szabír (sumer) nevükön (**UTU**) nevezték meg.

Ezen esetben 'Samas' a káld-szabír (sumer) UTU napisten-név *akkád fordítása*, ui. az akkádok két jellel írták

le a nevét (**Sa-mas**). A szöveg (a jelek) azonban káld-szabír (sumer) koriak, ezért *félrevezető*, ha velük kapcsolatban későbbi akkád istennevet szerepeltetünk!

Ugyanez a probléma jelenik meg az akkád nyelven fennmaradt *Enúma elis* teremtéseposz káld-szabír (sumer) nyelvű újraértelmezése és Badiny Jós Ferenc tatárlakai korongról kiolvasott imája során is.

2., Vajon miért szerepel a sumer Pantheonban egy nem NIN-nel kezdődő istennőnév?

(Az alvilág istennőjének, *Ereskigal*nak a neve nem a női istenségekre jellemző NIN-nel, hanem ERES-sel kezdődik.)

Erre a kérdésre is választ kapunk rendszerszemléletű, a hasonló káld-szabír (sumer) képjeleket egymás mellé helyező Sumer-akkád-magyar szó- és jeltárunkban www.osfogalmak.hu – Záhonyi A. – jeltár, szótár:

A L.556 számú jelnek ugyanis nemcsak NIN, hanem ERES olvasata is létezik! Az istennő nevét először megállapító indoeurópai, sémi anyanyelvű kutatók tehát felszínesen jártak el, amikor őt *ERES.KI.GAL* néven helyezték be a Pantheonba – a logikusabb, az istenség női voltára is utaló NIN.KI.GAL név helyett.

A helyzet persze nem mindig ilyen egyszerű – létezik ugyanis egy NIN.GIR.SZU nevű férfiistenség is. Ennek magyarázata az lehet, hogy később a *nin*-t mint istenségeket jelölő szócsoporthatározót is használni kezdték, így férfi istenségek nevének első tagjaként is megjelenhetett. Farkasinszky Tibor szerint e névben birtokviszonyról van szó: NIN.GIR.SZU az úrnőjét „kardjával” megörvendezett istenség.

A L.13 számú jel olvasata AN és DINGIR. L:556-nál szerepel

NIN.DINGIR(.RA) istennő (az istenek úrnője). Az ő közismertebb neve **NIN.AN(.NA)** vagy **Innana**, vagyis az Ég Úrnője.

3., Léteznek-e káld-szabír (sumer) gyökök?

Válaszunk: *igen*, a káld-szabír (sumer) gyökrendszer létezik – eddigi feliratértelmezéseink mind ezt támasztják alá. Jelenleg a *Czuczor-Fogarasi* szótárban is használatos gyökrendszer használhatóságát vizsgáljuk a káld-szabír (sumer) nyelvű írás emlékek olvasása során. Az ábécébe rendezett káld-szabír (sumer) fonetikai értékek sok – eddig rejtett – párhuzamra világítottak rá.

4., Kísérletet folytatunk a magánhangzóképzés bővítésére is.

Úgy tűnik, hogy a káld-szabírok (sumerok) legalább 8-9 magánhangzót használtak (az a, e, i, u mellett az á, é, i, o és ö jöhet szóba) – ám ezekből csak négyet tüntetnek fel a mezopotámiai szakszótárak. *Vajon miért?*

Ennek oka, hogy a területet meghódító sémi népek flektáló nyelve csupán *négy magánhangzót* használt, így számukra nem volt fontos több magánhangzó szerepeltetése (feltételezhető, hogy meg se tudták azokat különböztetni). Emiatt alakult ki egy olyan rendszer, amelyben a sok azonos alakú szót, kifejezést indexekkel különböztették meg egymástól.

Mi ezt az egyértelmű közlést (beszédet) már lehetővé nem tevő szótáranyagot próbáljuk meg „visszaalakítani“ további magánhangzók bevonásával. Cél a gyorsabb és egyértelműbb beszéd, közlés lehetővé tétele. Egy példa: A L.12 **TAR** (tar, jelentése magyarul: **tör**) jel esetében a magyarul is érthető ‚TÖR‘ olvasatot javasoljuk. Így a TÖR a szótárakban 2-es (L.114 **tár₂**, DAR **tarka**; **trou** (fr.) magyarul: lyuk) és 3-

as (L.100 **tar₃** DARA₅ **deer** (angol – kiejtése: dír) magyarul: szarvas, Ea isten) indexű TAR-tól könnyen megkülönböztethetővé válik. Így az 1-es, 2-es és 3-as indexű TAR-olvasatok helyett a **TÖR**-t, a **TAR**-t s a **TÍR**-t javasoljuk.

Az akkádok számára ez nem volt fontos, hiszen az ősi káld-szabír (sumer) jelekkel leírt szótagértékeik összeolvasásával ők egyértelműen le tudták írni saját szavaikat. Pl. számukra mindegy volt, hogy hányas indexű szótagértékkel írják le egy kifejezést – ugyanis annak a jelnek az ősi jelentése már nem volt fontos, csupán a hozzá társított hangérték.

Rendszerszemléletű *Sumer-akkád-magyar szó- és jeltárunk* elérhetősége a világhálón (ahol a jelek „fejlődésének” főbb állomásait is meg lehet találni, a káld-szabír (sumer) ideogrammak hasonlósága – nem a későbbi ékjelek geometriai felépítése – szerint rendszerezve): www.osfogalmak.hu □ könyvtár □ szerzők □ Záhonyi András E szótár használatával egy részt nem kell minden keresett jel esetében az egész szótárat végiglapozni, másrészt a hasonló képjelek (ideogrammak) egymás mellett vannak, így kisebb eltéréseket is könnyen észre lehet venni.

Kiegészítés Szalkó József gondolataihoz

Ezúton mondok köszönetet Szalkó Józsefnek, aki az *Ősi Gyökér* 2018. jan.-jún. számában fontos kérdéseket vetett fel az AMA (anya), a DUMU (gyermek) és a NAM.TAR (soros) káld-szabír (sumer) kifejezésekkel kapcsolatban. Szalkó úr nem tüntette fel a szótári jelszámot – ezért ezt mi most minden esetben pótoljuk.

Meglepő módon mindegyik vizsgált szó

eredeti (nem elvont, absztrakt) jelentése **madarak**hoz kapcsolható! *Vajon miért?* Ennek oka feltehetően az, hogy a madár sumer neve **MUŠEN** (L.78). A vizsgált kifejezések mindegyikében pedig ott szerepel vagy egy **madár** rajza, vagy hangértékében megjelenik a **mu** hangérték (vagy egy *madarra*, szárnyas lényre utaló név).

L.237 AMA anya

L.237 AMA **ummu** anya
Egy madárhoz hasonló lény itt is felbukkan: AMA.A(.A)^{mušen} kérész (szárnyas rovar, messziről kis *madárnak* látszik, sumer szócsoporthatározója – ahogy a *madaraké* is – ^{mušen}); szitakötő. *Megj.:* a névben az **A** (víz) káld-szabír (sumer) szó is szerepel.

L.144 DUMU gyermek

Egyszótagú hangalakja: **TUR**, jelentése: kicsi.

A DUMU olvasat a „kicsi“ analógiájaként később kerülhetett a L.144 jelhez.

Oknyomozásunk szerint eredetileg két jelből állt össze (**DU+MU**).

A(z 1-es indexű) MU – a szótárban megadott jelentései miatt – itt nem jöhet szóba.

Inkább a L.554 RAG.RAG.MUŠEN (jelentése: **gólya**) **mu**₁₀ fonetikai értéke illik ide L.230 DU₃ **du**₃ teremt, csinál.

Jele: egy háromszög – akár a L.554. GEME, MI₂ (jelentése: asszony) jelnek!
Megj.: a L.58 TU(D) du₂ (jelentése: szül, teremt) jel is szóba jöhet. L.58 TU^{mušen} = **galamb**

Nézzük meg azt is, hogy a 'visszafelé olvasással' mire jutunk!

A L.81 MUD mu₁₂ (jelentése: szül) jel képjele egy **madár**, amely mellett egy tojás található. A DU.MU (jelentése: gyermek) szó hangértékének leírásához elvileg ezt a jelet is felhasználhatjuk. Tehát DU.MU esetében a nő (L.554) által „teremtett“ lényről, a gyermekről van szó!

L.79 NAM.TAR sors

L.79 NAM, NAM.TAR (jelentése: sors)
NAM jelentése: hivatal, felelősség, absztrakt fogalmak képzője

fonetikai értékei: sim, bir₅, tum₇

A jel alakja egy *madarat* formáz meg. Vajon miért?

Mert a jelhez tartozik még a BURU₅ **madár** jelentés is (L.79*, L.79)!

Következtetésünk: a későbbi, elvont fogalmak leírására használt jelek formája, alakja és/vagy jelentése az új tartalomhoz szorosán kapcsolódik. Pl.

L.114 DAR^{mušen} **tyúk**,

DAR.LUGAL^{mušen} **kakas** tar₂.

E jelek olvasatai azt mutatják, hogy NAM.TAR eredetileg BURU.DAR volt, s az első eleméhez **madár**nevek kapcsolódtak. A NAM jeléhez tehát eredetileg madárnevek (L.79* BURU₅ **madár**, L.79 SEN₃ **fecske**) kapcsolódtak – „sors“ jelentése csak később alakulhatott ki.

A L.100 jelet elemezve azt is megérthetjük, miért került a „sors“ szóba a TAR.

L.100tar₃ ^dDARA₃ (Ea, EN.KI sorsszabó istenség – aki a városok, országok sorsát megszabja). A „sorsot“ megszabó EN.KI-Ea isten másik neve: ^d**DARA**₃ – a jel fonetikai értéke tar₃. Emiatt alkalmazhatták NAM.TARt a későbbiekben „sors“ értelemben (tehát a sorsszabó EN.KI isten feladatáról, az *Enkiségről* van szó)! Későbbi párhuzamok

Az ókori madár- és béljósok tevékenysége is a jóslással, a sors előre jelzésével állt kapcsolatban. A madár mint égi üzenetet hozó lény a Bibliában és a Mátyás királyról szóló hagyományban is többször előfordul.

Dr. Kásler Miklós orvosprofesszor, az Országos Onkológiai Intézet főigazgatójaként beszélt a magyarság sorsáról, az ember és a világ viszonyáról

Nem tudják felszámolni a magyarokat

*(Sinkovics Ferenc /Magyar Hírlap/- 2014.
április 14.)*

*A Nemzeti Nagyvizit diagnózisa szerint
nem vagyunk gyengék és elesettek,
történelmünk során
megharmincszoroztuk magunkat*

(Fotó: Horváth Péter Gyula)

- Ön ismert orvosprofesszor, ám jártas a történelemtudományban is, már-már annyira, mintha ez is a szakmája lenne...

- Mindig is nyitott voltam a világra, minden érdekelt. A biológia, a művészettörténet, az irodalom, s persze a történelem is. Sokat olvastam, ez töltötte ki a napomat, s nagyon intenzíven sportoltam is.

Atletizáltam, futó voltam. Amikor egyetemre kerültem teljes mértékben lekötött az orvostudomány, de annyi időt mindig hagytam magamnak, hogy naponta olvashassak

szépirodalmi és történelmi munkákat is.

Hiszem, hogy minden mindennel összefügg a világban, ezért kicsit másként látom az eseményeket, mint mondjuk egy hivatásos történész.

- *Van olyan korszak a történelemben, ami jobban érdekli önt, mint a többi?*

- Az ókor. De rendkívüli módon vonz a magyar őstörténet is. Mert az nem úgy van, hogy hirtelen keletkezik egy nép, szinte a semmiből, azt sem tudjuk, honnan jött, mit akar, ide-oda vándorol a világban, közben úzik-hajtják is őt mások, aztán hirtelen teremt egy olyan államot, amely száz éven keresztül döntő módon belefolyik, meghatározza Európa sorsát. Sőt, négy-ötszáz éven keresztül pedig döntő tényező Bizánc és a Német-római Császárság közé ékelődve. És egyenrangú velük. Valaminek történnie kellett a tudományban, ha még én sem tanultam a pozsonyi csatáról, erről a fényes magyar győzelemről, csak véletlenül akadtam rá az olvasmányaim során.

- *Tudatos elhallgatásra gondol?*

- Igen. Dezinformálásra, csúsztatásra, a tények meghamisítására. De miért is ne,

hisz a Habsburgok trónra kerülésük után, fittyet hányva magyar királyi esküjükre, csak a birodalmuk érdekeivel foglalkoztak. Pedig az eskü abban a korban még fontos dolog volt. A magyaroknak korábban másfajta uralkodóik voltak, Szakrális királyok, akik az isteni eredetű törvények jegyében uralkodtak. Ez majd mindegyik Árpád-házi uralkodónkra igaz volt, de az Anjoukra is. És akkor ide kerülnek a svájci rablólovagok, akiket ráadásul a magyarok jutattak lehetőséghez, mert a morvamezei csatában a kun és a székely hadak képezték a nyolcvan százalékat Rudolf seregének. Ha a kunok és a székelyek nem nyerik meg neki az ütközetet, ott pusztul el a harc forgatagában. Már lenn volt a földön, le akarta fejezni az ellenség.

- *Hogy jön ez a csúsztatásokhoz, dezinformációkhoz?*

- Ha meg akarták őrizni a tekintélyüket és a fölényüket a Habsburgok, akkor ezeket a történeteket nem mondhatták el, sőt tudatosan át is írták a tényeket. A folyamat a Bach-korszakban kulminált, amikor megjelent Hunsdorfer finnugor elmélete. Azért az érdekes, az 1700-as évek végéig senki sem vitatta a hun-magyar rokonságot. A krónikák vagy a fuldai évkönyvek, az altaichi évkönyvek is hol türknek, hol hunnak, hol magyarnak nevezik őseinket. Ez

nem véletlen, akkor sem voltak ostobák vagy elmebetegsége az emberek, a dinasztikiak pedig pontosan ismerték és számon tartották az eredetüket. – *A hun rokonság sokaknak olyan, mint túske a köröm alatt...* Még idehaza is elkeseredetten harcolnak ellene.

- Igen mert a hun kapcsolat az jelentené, hogy a magyar nemes eredetű nép, melynek több olyan korszak volt a történelmében, amikor a dicsőség csúcsain állt. Mást nem mondok, mint hogy Atilla szervezte birodalomná az egész barbár világot, egy közösségbe terelte például a germán törzseket, ott indul az igazi germán történelem, ahol Atilla színre lép.

Olvastam egy összefoglaló kötetet az Atilához kötődő legendaköréről. Ennek negyven százaléka germán, a másik negyven százaléka itáliai, szinte a magyar hagyománykör a legkisebb benne.

- *Ez a nemes jelleg lenne az oka a ma is folyamatosan tapasztalható s látszólag ok nélküli magyarellenes támadásoknak?*

- Ez és a mássága. Bizarr, hogy mostanság milyen jelentőséget kapott a másság tisztelete, csak éppen a másnak tekinthető magyaroknak nem jut ebből a tiszteletből. Miért különbözünk annyira? Mert a magyarságnak más volt az államszervezete, más volt a harcmodora, más volt a jogalkotó képessége. A Szent Korona-tan a világ

legkáprázatosabb jog- és hagyományrendszere, a világi és a transzcendentális viszonylatok szintézise, s a demokrácia alapképlete a maga megosztott hatalmi rendszerével. Az ellenállás jog is benne van, de más a magyarok kultúrája, habitusa is. Hadik András, kicselezve Nagy Frigyes seregeit, Berlinig hatolt. Volt másfél nap előnye, tehát nála volt a meglepetés ereje. Ám ő megállt a város kapuinál, s beküldött egy futárt, hogy Nagy Frigyes felesége hagyja el Berlint, mert még baja történhet. Ezzel fel is adta a meglepetés erejét, csak másfél óra múlva lövettette szét a kaput, és sarcolta meg a várost. A királyné levelében válaszolt, mely szerint ő mindig is bízott a magyar nemesség jól ismert lovagiasságában, s köszönte a menekülés lehetőségét. Ilyen mozzanatokból áll össze a magyar történelem, ami nem jellemezte más népek történetét, akár az angolt, akár a frankot nézzük.

- Hol siklott ki a magyarság sorsa? A tatárjárásnál? Csak legenda lenne, hogy előbb üzentek, állunk melléjük?

- Üzentek, egyben megszabták a feltételeket. Törvénykönyvük azt mondta, aki ellenáll, azt ki kell irtani. Aki nem áll ellen, az lehet szövetséges, de alárendelt szerepben. IV. Béla maradhatott volna a trónon, de alávetett uralkodóként. Ha Béla király ezt elfogadja, akkor Batu kán meg sem áll az Atlanti-óceánig. A

törökökkel szemben is ugyanígy áldozta fel magát a magyarság.

- *Megalázó ez a hosszú hódoltság?*

- Miért? Egy négyszer nagyobb és erősebb államról volt szó. Csoda, hogy a magyarok 130 éven át ellent tudtak állni neki korábban. Ez jól mutatja a magyar katonai képességeket. Bízunk Európában, de csak csekély segítség érkezett. Az, hogy vérzik a magyarság? Nem számított. A mi mentalitásunk és a lengyeleké akkor is élesen elkülönült a tőlünk nyugatabbra élő népekétől.

- *Ez már a jele volt annak, hogy kiveszőben a Nyugatról az annyira fontos spiritualitás?*

- Igen, ekkor kezdődött el a folyamat, aztán a francia forradalmat követően rendkívüli módon felgyorsult.

- *Volt-e olyan pont a magyarság életében, amikor már látszott, hogy nem tud visszafordulni a lejtőn?*

És ebben hatékony volt a sok dezinformáció és csúsztatás?

- Hogyne. Így tették tönkre a cári birodalmat is a nyugati hatalmak. Ott voltak például a Romanovok, sokat tettek az orosz népért a 19. században, egymás után hozták a reformokat, mégis egymás után követték el ellenük a merényleteket. Európában a 18. században indult el a hamisítás, minden szálon. Az egyházellenesség, a papok kifigurázása, az inkvizíciónak tulajdonított több tízezer áldozat regéje...

Holott lehetett néhány száz ember. Ráadásul a végső ítéletet nem az egyház mondta ki sohasem, hanem a világi hatalom. Kevesen tudják, hogy Kapisztrán Szent János Itália főinkvizítora volt, mielőtt durva köpenyében, kezében kereszttel megindult volna a török ellen.

Főinkvizítorsága alatt egyetlen halálos ítélet sem született, mert addig magyarázott az eretnekeknek, míg azok meg nem tértek.

- A magyar történelem szomorú eseményei, a sok frusztráció hogyan befolyásolta a évszázadok során a nép pszichéjét és egészségét?

- Egyrészt nehéz történelmünk volt. És ez nem maradhatott hatás nélkül. Ráadásul még folyamatosan sulykolták is belénk, hogy mennyire sikertelenek, szerencsétlenek vagyunk.

De hát mennyivel voltak sikereesebbek a lengyelek vagy a balti népek?!

Félmillió lélekszámban érkezett ide a magyarság, s meg tudta harmincszorozni magát sok-sok háború, s a hatmillió abortusz ellenére! A hatmillió abortusz történelmünk legnagyobb katasztrófája. Mégis itt vagyunk. Tegyük hozzá, a környező országokhoz csatolt magyarságot sem tudták felszámolni, pedig szerették volna.

- Azt mondják, a sok frusztráció miatt olyan rosszak a daganatos

statisztikáink, európai összehasonlításában...

- Ezzel vigyázni kell. Az európai népesség 22 százaléka szerepel a nemzetközi rákregiszterben. A 78 százalék adatait a kórházi jelentések alapján vagy éppenséggel azok nélkül becsülik meg. Nincs egységes statisztikai módszer sem. 1994-ben a Free University Amsterdam vállalta fel, hogy kidolgoz egy egységes európai rákregiszter szisztémát, de azóta sem hallottam efelől semmit. Minden országban más statisztikai eljárásokat használnak, mindenki küld valamilyen adatot, ami vagy igaz, vagy nem. A román egészségügyi államtitkár előadást tartott egy konferencián, melyből az derült ki, hogy sokkal jobbak azok a statisztikáik, mint a miénk. Ekkor felállt egy erdélyi magyar orvos, mondván nem érti az egészséget, hiszen Romániában se rákszűrés, se sugárterápia, s mégis jobbak az adatai? Annyit mondhatok, a magyar kimutatások pontosak. Igaz, az egyik évben lecserélték nálunk az addig használt statisztikai szoftvert egy másikra. Mindjárt ezerötszázzal csökkent a rákos halálozások száma, persze nem a valóságban csak a kimutatásban.

- Tehát tévúton járnak, akik a frusztráció jelentőségéről beszélnek?

- A történelem rendkívüli módon befolyásolja a következő generációk életét. Örült veszteségeink voltak,

legalább ötször lefejezték a magyar értelmiséget, aztán jött '56, amikor elvándorolt kétszázezer ember, s így tovább. Ha az ország úgy áll az élethez, hogy itt vagyunk, dolgozunk, s nem engedjük belénk törölni a lábát senkinek, mindjárt másként tekinthetünk magunkra. Nyelvünk egy csoda. A Nobel-díjasaink is ezen a nyelven tanultak, gondolkodtak. Teller Ede meg sem tanult rendesen angolul, volt egy titkárnője, akinek csak az volt a feladata, hogy angolra fordítsa Teller mondatait.

- *Miért éri annyi támadás ma is a magyarokat?*

- Ez megy ezer éve. Folyton a vesztünkről, a megsemmisülésünkről folyik a szó. Arról, hogy eltűnünk. Miért, a baszkokat be tudták olvasztani? A bretonokról azt sem tudtuk, hogy élnek, most elkezdtek kelta nyelven beszélni. A történelem arra tanítja az embereket, hogy mindig eljön a kedvező pillanat a nemzetek számára, csak vannak nemzetek, akik ezt nem veszik észre. Vagy nincsenek felkészülve rá. Úgy érzem, ilyen volt az a magyaroknak 1990-ben, amikor fölkinálták számunkra Kárpátalját. De nem voltunk felkészülve a pillanatra. És nemcsak a történelem hordozhat sok frusztrációt, de a jelen is. Gondol-e komolyan arra valaki, hogy a mostani gyerekek fele elvált családban él? Vagy vizsgálja-e valami, mennyi

kultúrszemetet önt a média ezekre az amúgy is kiszolgáltatott gyerekekre?

- *Ez egyáltalán az egészségügy terepe?*

- Szidják a hazai egészségügyet is. Egy disszidens magyar orvos jött ide hozzánk a Harvardról, hogy kezeljük a daganatos betegségét, mert nincs megelégedve a kinti orvosokkal. Négyeszer volt vitánk szövettani kérdésben az egyik legfejlettebb s legnagyobb amerikai kórházzal. Mind a négy esetben a mi patológusainknak volt igazuk, akik huszadannyit keresnek, mint a kintiek, s háromszor annyit dolgoznak. Gátolni lehet a tehetséget, de kikezdeni nem. Egy nép kumulatív genetikai állománya konstans.

- *Egy népé – mint mondja-, de mi keverékek vagyunk már...*

- Akkor is konstans. Ha olyan generációk lépnek színre, mint a reformkorban, vagy Erdélyben a Szépműves Céh tagjai, akkor most is itt kell lenniük a rendkívüli tehetségeknek, csak mindig minden a lehetőségeken múlik és a hiten, hogy meg tudom csinálni. És ne féljünk az ellenünk indított akcióktól. Minden akcióra születik reakció. Az erdélyi magyarok is eltűntek volna már, ha nem támadják őket. Támadnak? Csak azért is összekovácsolódunk. Érdekes, de erre odakint nem gondolnak?

A TÁLTOS

Abraka – dabra!
Hókusz – pókusz!
Üvölt a Táltos
Tüzet hányva

Kezemben a varázspálca,
Szemében az Erő lángja

Süvegem alatt szunyál
Lelkem szökőkútja,
Köpönyegem redőiben
Minden trükköm kulcsa

Homlokomon rubint alatt
Titkos szemem szunnyad,
Varázskelyhem ezüstében
Táltos vérem alvad

Belenézek bal szemedbe,
Béklyót rakok a lelkedre.
Jobb füledbe rímet rágok,
Porba hull az akarásod!
Nagy Táltos Ő, lánggyeplővel
Varázsol büszke erővel,
Boszorkányok száguldó serege,
Az egyetlen, amitől remege!

A VARÁZSLÓ

Poros, nyári délután volt, alacsonyan úszó szürke felhőkkel. A fülledt melegséget meg-megborzoló szellő esőszagot lehelt. Szombat délután volt és vendéget vártunk a hétvégére, egy új arcot mi, gyerekek számára. Sütés, főzés, készülődés, fekete illata lengett a lakásban. – A vendég késik... Egyre jobban beborul az ég, nagymamám aggódik, édesanyám találgatja, hogy vonaton, vagy buszon érkezik-e az öreg? Az öcsémet és engem zabál a kíváncsiság, mivel mi varázslót soha nem láttunk, s ráadásul itt a saját tetőnk alatt.

El kezd csöpörögni az eső, és mi lassan feladjuk a várakozás izgalmát, amikor végre, szuszogás és bűrtortologatás a hallban jelzi vendégünk megérkezését. Szívélyes üdvözlések, az öreg terelgetése a konyha felé, kérdések özöne, a mi bemutatásunk, majd végre, Gülmár Papájé a pódium.

Áll az öreg trottyos nadrágjában, kezeit zsebrevágva a konyha közepén. Abban a pillanatban, amint késésének szomorú történetébe belefogott, nem csak, hogy varázslónak nem nézett ki, de még cirkuszi szemfényvesztőnek sem.

Elmesélte remek dramatizálással, hogy késett a vonat, mert borzasztó tragédia

történt, pár kilométerrel Edelény előtt egy embert elütött és kinyiffantott a vonat. Amint történetébe belemelegedett, rózsák nyíltak az arcán, s mi elhűlve hallgattuk a horrort. A sztori befejezését követő csendben egy bolha pattanását is meg lehetett volna hallani... Ekkor az öreg, kriptai hangon így szólt: Bizonyítékkal felszedtem a halott ember egyik levágott ujját és elhoztam nektek megmutatni.

A bennem borzadállyal párosult izgalmat nehéz lenne ecsetelni, mondjam csak azt, hogy lélegzet visszafojtva vártam a hullá ujjának megjelenését.

Gülmár Papa eddig zsebében rejtett kezei napvilágot láttak, baljában egy apró, baljóslatú dobozkával. Most jobbkeze halálos lassúsággal kinyúlt a dobozka felé és komótosan leemelte a tetejét.

Először a felnőttek kukkantottak bele, felfedezésük rémségét arcuk eltakarásával és apró sikításokkal színezték. A kedélyek lecsillapodása után hogy mi is végre bele kukucskálhassunk a dobozba. Gülmár Papa balkeze leereszkedett szintünkre és a dobozka feltárta titkát.

Megbarnult vércseppekkel díszített vatta ágyon feküdt az ujj, megkékülten, lila körömmel.

Libabőrös lettem, mozdulni sem bírtam, csak rámeredtem a balszerencsés ember borzasztóan halott ujjára.

Ekkor, csodák csodája, megmozdult az ujj. Lassan, hernyó módjára el kezdett tapogatózni.

Sikítva rohantunk öcsémmel anyánk szoknyája mögé. Erre az öreg bezárta és zsebre vágta a dobozt, mondván, hogy az ujj vissza akar menni a gazdájához.

A teljes hulla látásának reményében megkérdeztük tőle, hogy visszaviszi-e az ujjat most, azonnal?

Amit Gülmár bácsi ekkor mondott, az háromszor is aláhúzta varázslói minőségét: “Az

ujjat már ‘hókusz – pókusz, hipp – hopp, visszaküldtem.”

Nem akartuk elhinni, újra elő kellett szednie a dobozt. A fedél lekerült, a doboz üres volt, csak a véres vatta pihent benne. Sokkal később tudtam meg, miután Gülmár Papa többször is bebizonyította megmagyarázhatatlan kártya és pénz trükkjeivel, hogy ő egy igazi varázsló, a hulla ujjának titkát:

*Egy doboz, lyukkal az alján,
piros tintás vatta*

*És egy beföttes gumi a
hatalmas varázsló ujjára szorítva.*
Ha semmi más, én még ma is azt mondom, csak maga az ötlet felérdemesítette Gülmár Papát a varázslói megtiszteltetésre.

Szászánida kincs, lófej, táltosi szertartási ivóedény

Szászánida kincs, váza termékenység szimbólummal

Következő számunk tartalmából:

Horváth Barna életrajza, az Emlékezni Tilos c. könyvből, 'Pályánk Emlékezete' címmel
Kállai Géza: Regia Civitas
Kühne Katalin: Pilinszky János
